

UN DECENIU DE SLUJIRE PATRIARHALĂ. INTERVIU CU PREAFERICITUL PĂRINTE PATRIARH DANIEL

A DECADE OF PATRIARCHAL MINISTRATION OF HIS BEATITUDE FATHER PATRIARCH DANIEL

Abstract: On the 10th anniversary of the patriarchate, the Blessed Father Daniel agreed to offer an interview for the magazine called The Herald of Orthodoxy. Within this interview, the patriarch was asked to present the main blessings received from God within the last decade, but also the obstacles encountered during their undertakings. In response, the Patriarch Daniel expresses their joy for the brotherly cooperation of several persons and underlines the fact that the unpredictable tests they had to overcome served for enhancing spiritual maturity and belief.

Keywords: patriarchal, ministration, orthodoxy, interview

Cu ocazia împlinirii a zece ani de patriarhat, Preafericitul Părinte Daniel a oferit un interviu publicației *Vestitorul Ortodoxiei*. În interviu, patriarhul a fost rugat să prezinte principalele binecuvântări primite de la Dumnezeu în ultimul deceniu, dar și ce obstacole a întâmpinat în demersurile sale. În răspuns, Patriarhul Daniel își exprimă bucuria pentru conlucrarea frățească a mai multor persoane și subliniază faptul că încercările neprevăzute prin care a trecut au avut ca rol sporirea maturității spirituale și credinței.

În interviu, patriarhul acordă un accent important misiunii Bisericii la nivel mediatic și social și explică faptul că activitățile Bisericii la nivelul societății sunt centrate pe iubirea milostivă și jertfelnică a lui Hristos pentru oameni.

Alte teme abordate în interviu sunt: înțelegerea nevoilor tinerilor, utilizarea tehnologiilor moderne în misiunea culturală și pastorală, diaspora română, Sfântul și Marele Sinod din Creta și Catedrala Mântuirii Neamului ca simbol al creștinismului ortodox în România și o cinstitie solemnă a tuturor eroilor neamului românesc.

1. Se împlinesc zece ani de la întronizarea Preafericirii Voastre ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române (30 septembrie 2007). Cronica acestui prim deceniu de patriarhat se regăsește în albumele omagiale, în presa bisericească sau în mărturiile audiovizuale. Totuși, într-o caracterizare pe scurt, care considerați că sunt principalele binecuvântări primite de la Dumnezeu în folosul Bisericii și poporului nostru?

Împlinirea a 10 ani de slujire patriarhală este un prilej deosebit de a mulțumi cu evlavie lui Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra Bisericii noastre în această perioadă și de a pomeni cu recunoștință și prețuire pe toți cei care ne-au ajutat să facem roditoare aceste daruri, cler și popor, păstori și păstoriți, părinți și fii duhovnicești, frați și surori în Hristos-Domnul.

Cu zece ani în urmă, în 30 septembrie 2007, cu ocazia întronizării noastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, am anunțat prioritățile noastre pastorale privind intensificarea misiunii spirituale a Bisericii în societate, dincolo de zidurile lăcașurilor de cult, prin intermediul a trei rețele bisericești ortodoxe la nivel național și anume: radio, televiziune și un cotidian, precum și construirea unei noi catedrale patriarhale.

Prin Radio Trinitas, Televiziunea Trinitas și Ziarul Lumina, Biserica Ortodoxă Română face astăzi din comunicarea mediatică o lucrare misionară vie, care unește libertatea cu responsabilitatea.

Cuvintele pline de speranță din emisiunile și articolele de ziar sau postate pe site-urile Centrului Basilica sunt, pentru mulți dintre români, printre puținele mesaje luminoase sau pozitive ale fiecărei zile, într-o societate agitată, în care foarte adesea senzaționalul șocant și agresiv înlătură spiritualul pașnic și profund din viața umană.

Cât privește construirea Catedralei Mântuirii Neamului, am explicat mereu că aceasta este, în același timp, o necesitate practică și un simbol spiritual național. Înfăptuirea acestui ideal pe care l-am primit ca mandat, împreună cu Sfântul Sinod, cu clerul și credincioșii mireni, de la vrednicii noștri înaintași, a prins în acești zece ani de slujire a Bisericii contur concret și conținut real, în special prin manifestarea dărnicii ierarhilor, clericilor și mirenilor din eparhii, a autorităților de stat, centrale și locale, precum și a unor sponsori și benefactori cu dragoste de Biserică și Neam.

În paralel cu acest efort de construire a Catedralei Naționale se desfășoară o activitate amplă de zidire spirituală a Bisericii din suflete, adică activitate liturgică, pastorală, educațională, culturală și misionară.

O binecuvântare deosebită a primit Biserica noastră și în acest deceniu prin canonizarea unui număr mare (32) de noi sfinți din neamul românesc. Priviți împreună, toți acești minunați sfinți ai pământului românesc și ai Bisericii Ortodoxe ne arată cum sfințenia Evangheliei lui Hristos a rodit, într-un popor credincios, raze și chipuri de lumină, sfințind timpul și cultivând comuniunea între generații, pentru că în sfinții Bisericii „Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este același“ (Evrei 13, 8).

O altă binecuvântare a fost solemnitatea sfințirii Marelui Mir, care a avut loc în anul 2010, anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești. Atunci a fost sfințit Marele Mir pentru a 21-a oară în Biserica Ortodoxă Română, după recunoașterea ei ca autocefală, în anul 1885, de către Patriarhia Ecumenică a Constantinopolului și de către celelalte Biserici Ortodoxe Autocefale surori, și pentru întâia oară în timpul arhipăstorii noastre ca Patriarh.

Noile lăcașuri de închinare edificate în parohii noi, în unități medicale și filantropice, prin jertfelnicia și dărnicia poporului dreptcredincios, într-o perioadă de criză economică, precum și monumentele de patrimoniu restaurate sunt mărturii că Sfânta Liturghie și celelalte sfinte slujbe adună pe oamenii credincioși în comuniunea de iubire a Preasfintei Treimi și îi susțin în multiplele activități edilitare și misionare.

În plan administrativ, au fost aplicate măsuri organizatorice pentru ca unitățile bisericești să răspundă mai adecvat solicitărilor credincioșilor din orașe și sate, în noul context social. În 28 noiembrie 2007 a fost aprobat de Sfântul Sinod, după 60 de ani, un nou Statut de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române, recunoscut oficial prin hotărârea nr. 50, din 22 ianuarie 2008, a Guvernului României.

Consecvență tradiției multiseclare prin care Biserica Ortodoxă Română a fost instituția de bază a formării limbii române și a culturii naționale („Maica spirituală a poporului român” – cum o numea Mihai Eminescu), Patriarhia Română continuă și astăzi să fie protectoare și promotoare a valorilor culturale românești tradiționale permanente.

Tipărirea Sfintei Scripturi în tiraje de masă, a cărților de cult și de învățătură creștină, a scrierilor patristice, a celor patru reviste bisericești centrale, a monografiilor pentru mănăstiri, protopopiate, ori albume de artă bisericească românească, precum și multe cărți pentru copii, sunt activități ale editurilor și tipografiilor Patriarhiei Române.

Enciclopedia Ortodoxiei Românești, Filocalia în 12 volume, tradusă și comentată în limba română, Operele complete ale Părintelui Dumitru Stăniloae, Istoria monahismului românesc în 3 volume, realizată în cooperare cu Academia Română, sintezele de istorie și cultură românească dedicate epocii brâncovenești și creștinismului românesc în general, sunt repere ale operei culturale a Bisericii din ultimul deceniu. Avem în pregătire și Istoria parohiilor ortodoxe românești, în 12 volume, din care tânăra generație va putea înțelege mai profund rolul spiritualității, culturii și filantropiei bisericești în viața poporului român.

2. *„Comuniune și conlucrare frățească în viața Bisericii și în misiunea socială” a fost esența cuvântului pe care l-ați rostit la ceremonia de întronizare ca Patriarh. Care au fost factorii favorizanți și care au fost obstacolele în împlinirea dezideratelor formulate atunci?*

Sfântul Apostol Pavel numește pe creștini împreună-lucrători cu Dumnezeu (cf. 1 Corinteni 3, 9). Deci, această împreună-lucrare a oamenilor cu Dumnezeu se cultivă în Biserică, deoarece Biserica este icoana și primitoarea comuniunii și conlucrării din Sfânta Treime. Viața Bisericii lui Hristos este în primul rând taina creșterii și rodirii spirituale în Hristos. „Eu sunt Vița” – spune Hristos Domnul – „voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic (...) căci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți, și roada voastră să rămână”

(Ioan 15, 5 și 16), punând astfel în lumină taina rodirii spirituale ca taină a misiunii Bisericii în lume.

Așadar, putem spune că bucuria comuniunii fraterne favorizează sau inspiră mai multă conlucrare în activitatea pastorală și misionară a Bisericii! Ne-am bucurat în acești zece ani de binecuvântarea lui Dumnezeu și de ajutorul, comuniunea și conlucrarea frățească a multor persoane, ierarhi, clerici, monahi și credincioși mireni, care au contribuit la lucrarea de cultivare și rodire a darurilor primite de Biserică de la Dumnezeu.

Când vorbim despre factori favorizanți în lucrarea bisericească, noi spunem că întotdeauna este nevoie de aceste trei stări duhovnicești: gândul curat sau intenția sinceră, credința puternică și rugăciunea stăruitoare.

Când acestea sunt împlinite Dumnezeu trimite oameni potriviți și ne ajută să găsim mijloacele necesare pentru a duce la bun sfârșit lucrarea binecuvântată.

Uneori, dificultățile sau încercările neprevăzute de calculele omenești sunt îngăduite de Dumnezeu pentru a ne spori maturitatea spirituală și statornicia în credință.

În slujirea Bisericii trebuie să fim mereu vigilenți la acest război spiritual nevăzut, dar real, și să luptăm, cu mijloace duhovnicești, nu doar cu ispitele sau încercările care vin de la lume, ci și cu propriile slăbiciuni sau lipsuri, în duh de smerenie, având convingerea că iubirea lui Hristos Cel răstignit și înviat ne ajută să biruim aceste încercări, potrivit făgăduinței Sale: „În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea” (Ioan 16, 33).

3. Prin proclamarea în fiecare an de către Sfântul Sinod a unor tematici omagiale și a unor evenimente comemorative ați pus mereu în legătură trecutul și prezentul. De ce evocă Biserica marile personalități și evenimente istorice și de ce este activă în viața societății de azi?

Stabilirea de către Sfântul Sinod a unor tematici omagiale și comemorative pentru fiecare an a devenit acum o practică obișnuită pentru coagularea sau focalizarea activităților bisericești în toate eparhiile din Patriarhia Română. Inițiativa noastră din anul 2007, de proclamare a anului 2008 ca „Anul jubiliar al Sfintei Scripturi și al Sfintei Liturghii” a fost continuată și în anii următori, întrucât s-a constatat că avem nevoie de repere majore în misiune și de perspective spirituale înnoite în lucrarea pastorală, dar și de comemorare liturgică și culturală privind unele personalități din istoria Bisericii și a neamului românesc.

Practica proclamării anilor omagiali și comemorativi dedicați unor sfinți sau unor evenimente din viața Bisericii ne-a arătat că acest fapt inspiră mai multă conlucrare în activitatea pastorală și misionară a Bisericii, mai multă comuniune fraternală în slujirea liturgică și filantropică, dar și mai multă participare a credincioșilor mireni, de profesii diferite, la viața și misiunea Bisericii.

Anii omagiali au avut tematici inspirate din învățătura de credință Ortodoxă (Sfânta Scriptură, Sfinții Părinți, Crezul Ortodox, Sfintele Taine, Sfintele Icoane), dar și valori spirituale benefice pentru întreaga societate (educația

religioasă a tineretului creștin ortodox, îngrijirea bolnavilor, misiunea parohiei și a mănăstirii în contextul social de azi, unitatea de credință și de neam etc.).

Comemorarea marilor personalități și a evenimentelor istorice majore a fost de fiecare dată ofrandă de recunoștință, dar și prilej de a cunoaște mai bine virtuțile înaintașilor, de a le prețui și a le pune în lucrare și pentru generația actuală. De pildă, Sfinții Împărați Constantin și Elena, Sfinții Capadocieni, Sfinții Martiri Brâncoveni și Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul, Părintele Dumitru Stăniloae, Patriarhul Justinian și apărătorii Ortodoxiei în timpul regimului comunist, sunt izvoare de lumină și întărire spirituală pentru viața și lucrarea Bisericii astăzi.

4. Împreună cu slujirea liturgică și pastorală, lucrarea social-filantropică a Bisericii Ortodoxe Române s-a intensificat vizibil în această perioadă. Putem vorbi despre o redefinire a misiunii Bisericii în societate sau despre o reactualizare a parteneriatului tradițional cu instituțiile Statului și cu societatea civilă?

Lucrarea social-filantropică a Bisericii este în același timp o vocație spirituală și o necesitate practică. Opera socială a Bisericii izvorăște din Evanghelia iubirii milostive a lui Hristos pentru toți oamenii și din Sfânta Liturghie a Bisericii, în care este celebrată iubirea milostivă și jertfelnică a lui Hristos pentru mântuirea oamenilor. Așa se explică mulțimea instituțiilor filantropice sau de asistență socială înființate sau patronate de Biserică de-a lungul secolelor, adesea cu sprijinul împăraților, regilor și domnitorilor creștini, dar și cu sprijinul tuturor celor milostivi și darnici, indiferent de poziție în societate.

Astăzi, prezența preoților de caritate în spitale, unități militare și penitenciare, precum și mulțimea unităților de caritate ale Bisericii ne arată că vechea tradiție filantropică a Bisericii a revenit în actualitate, după ce începând cu anul 1990 cultele religioase din România au primit libertatea de a fi mai active în societatea românească.

Aproape 1000 de unități, programe și proiecte social-filantropice au fost înființate și coordonate direct de către Biserica Ortodoxă Română (orfelinate, grădinițe și școli, spitale și așezăminte medicale, cantine sociale, centre de primire pentru victime ale violenței domestice ș.a.). Multe dintre acestea sunt afiliate Federației „Filantropia” a Patriarhiei Române. De asemenea, întrucât Statul român „recunoaște rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social” al Bisericii, conform articolului 7 din Legea Cultelor (nr. 489/2006), dezvoltăm asistența religioasă, ca filantropie spirituală, în cooperare cu instituțiile medicale și social-caritative din sistemul public.

În acest sens, în Arhiepiscopia Bucureștilor, unde activitatea social-filantropică s-a consolidat mult în ultimii ani, vedem că este nevoie de multă lucrare caritabilă pentru a putea ajuta pe cei aflați în dificultate. Este nevoie de altruism și entuziasm, dar și de cooperare instituțională cu sistemul public de asistență socială, precum și cu organizații neguvernamentale. De fapt, este vorba de o continuare firească a cooperării dintre Stat, societate și Biserică, în folosul oamenilor din zilele noastre.

5. Schimbările rapide și imprevizibile din lumea globalizată, crizele politice și economice au efecte și asupra vieții spirituale a oamenilor. Cum răspunde Biserica Ortodoxă problemelor existențiale ale omului de azi?

Biserica are datoria sfântă de a rămâne întru totul fidelă mesajului evanghelic primit de la Hristos Domnul prin Sfinții Apostoli. Aceasta este o mare responsabilitate care nu poate fi împlinită fără ajutorul Duhului Sfânt, adică fără rugăciune stăruitoare și fără comuniune în mărturisirea dreptei credințe și în săvârșirea faptelor bune.

Într-adevăr, contextul concret al misiunii Bisericii este astăzi marcat de schimbări și mutații multiple și rapide, care cer din partea noastră multă atenție, precum și multiplicarea metodelor și mijloacelor de pastorație și misiune.

Într-un context de secularizare crescândă și chiar de ostilitate față de religie, suntem chemați să vedem în același timp datoria mărturisirii iubirii lui Hristos pentru toți oamenii, dar și dificultatea receptării mesajului Său de către o societate dispusă doar să „tolereze” prezența Bisericii, ca simplu factor de reconciliere, în caz de conflict, sau ca pe o instituție de caritate și solidaritate umană, fără referire la mântuire sau viața veșnică.

În orice situație trebuie să împlinim vocația noastră de a fi slujitori ai Evangheliei iubirii lui Hristos, chiar dacă întâlnim adeseori ostilitatea unei societăți secularizate, marcată de indiferentism religios.

De asemenea, avem chemarea sfântă de a fi apărători ai vieții, ai identității și demnității persoanei umane, chiar dacă întâlnim suflul rece al desacralizării unei societăți globalizante, nivelatoare de identități, cu vădite tendințe de marginalizare a rolului și prezenței Bisericii în societate.

Slujirea Bisericii este și va fi o lucrare mare și sfântă, deși dificultățile acestei lucrări sunt multiple și mereu noi. Însă multele dificultăți ale acestei slujirii ne îndeamnă să ne apropiem, prin rugăciune, pocăință și fapte ale iubirii milostive, și mai mult de Hristos-Capul Bisericii, de Sfânta Treime și de Sfinții lui Dumnezeu, pentru a trăi bucuria Învierii lui Hristos, care izvorăște din Cruce, adică din smerita dăruire de sine lui Dumnezeu și oamenilor.

6. Educația tineretului face parte integrantă din misiunea Bisericii în societate. Sunt tinerii de astăzi diferiți de cei de acum 20 sau 40 de ani? Care sunt direcțiile sau exigențele de adaptare a limbajului bisericesc și a mijloacelor pastorale la noile paradigme comportamentale și culturale?

Cunoașterea situației reale a tineretului creștin din zilele noastre și înțelegerea mai profundă a vocației sale spirituale se impun ca priorități ale lucrării misionare a Bisericii.

Criza de ideal și de orientare spirituală a vieții umane, care străbate în mod dramatic lumea de azi, reprezintă pentru Biserică o provocare și o chemare spre a se ocupa mai mult de problemele și aspirațiile tinerilor de astăzi.

Dificultățile cu care se confruntă tinerii în societatea contemporană sunt multiple: sărăcia materială, șomajul, nesiguranța vieții de mâine, lipsa de comunicare cu părinții, drogurile, depresia etc. În fața acestor probleme, Biserica este chemată să acorde o atenție deosebită tinerilor, apărând inocența,

sinceritatea, curajul, dorința de înnoire și toate valorile acestei vârste binecuvântate de Dumnezeu, pentru cultivarea demnității umane și a unei vieți sănătoase, precum și pentru căutarea mântuirii sau a vieții veșnice.

În mod practic, este absolut necesară o lucrare pastoral-misionară a Bisericii mai intensă și mai vastă de ascultare a tinerilor elevi și studenți, de îndrumare și susținere a lor, în special a tinerilor căsătoriți, a tinerilor care lucrează mult deși primesc bani puțini, a tinerilor șomeri, care nu au un loc de muncă, oferindu-le asistență pastorală și social-caritabilă, dar și ajutor pentru a se integra în societate și a contribui la dezvoltarea acesteia.

Astăzi, suntem chemați să ajutăm tinerii săraci, care sunt în situația de a abandona studiile, să ajutăm tinerii care sunt nevoiți să migreze în alte țări pentru aflarea unui loc de muncă și a unui trai mai bun, să arătăm copiilor și tinerilor orfani mai multă dragoste frățască și părintească, mai ales celor abandonați de familia lor. Să lucrăm împreună pentru intensificarea iubirii părinților față de copii și a copiilor față de părinți, pentru cultivarea prieteniei, a iubirii curate și a respectului între tineri, având ca lumină pentru suflet dreapta credință și dreapta viețuire pe care le-am moștenit, ca români creștini, de la părinții și strămoșii noștri de-a lungul veacurilor.

Biserica, școala și familia trebuie să conlucreze mai mult în vederea realizării unei educații integrale, în același timp științifice și spirituale, profesionale și morale, în special pentru creșterea copiilor și a tinerilor noștri în iubirea față de Dumnezeu și de aproapele pentru a fi spre folosul întregii societăți.

Orele de Religie din învățământul public, programele educaționale dezvoltate de unitățile bisericești, trebuie susținute într-un efort unitar de a orienta pe tineri și de a le cultiva încrederea, pentru a iubi valorile spirituale permanente, dincolo de „moda zilei”.

Programul Național Catehetic „Hristos împărtășit copiilor”, proiectul educațional „Alege școala!” sunt căi prin care Biserica Ortodoxă Română a cultivat în acești ani, atât în țară, cât și în străinătate, bucuria credinței și a comuniunii fratere. Întâlnirile anuale ale tinerilor ortodocși din toată lumea, de la Baia Mare (2014), Cluj-Napoca (2015), București (2016) și Iași (2017), taberele de tineret, pelerinajele, bursele de studii, oferirea de rechizite școlare și haine sunt mijloace prin care Biserica se alătură familiei și școlii în formarea tinerelor generații.

7. Pentru promovarea dialogului cu societatea de azi și mai ales pentru o mai bună comunicare între membrii corpului eclezial, ați înființat, în anul 2007, Centrul de Presă Basilica al Patriarhiei Române și încurajați folosirea tehnologiilor moderne în misiunea cultural-pastorală. Care este utilitatea acestui demers pastoral-misionar și cultural-social pentru credincioșii ortodocși români din România și dinafara ei?

Comunicarea mediatică face parte astăzi, ca o dimensiune firească, din viața tuturor oamenilor și a oricărui sistem social. Prin urmare, Biserica nu poate să neglijeze aceste realități. Pe baza experienței benefice dobândite în anii noștri de arhipăstorie la Iași, una dintre prioritățile misionare ca Patriarh al României a fost înființarea Centrului de Presă Basilica al Patriarhiei Române, cu cele cinci

componente: Radio Trinitas, Trinitas TV, Publicațiile Lumina, Agenția de știri Basilica, Biroul de Presă și Relații Publice, la 27 octombrie 2007.

Astfel, la împlinirea a zece ani de slujire patriarhală, aniversăm anul acesta și împlinirea a zece ani de la înființarea Centrului de Presă Basilica al Patriarhiei Române, aducând mulțumire lui Dumnezeu pentru ajutorul și binecuvântarea primite de la El în susținerea lucrării bogate a acestei instituții, lucrare împlinită cu pasiune și bucurie, dar și cu multă osteneală și cheltuială, fapt pentru care mulțumim tuturor eparhiilor care sprijină Patriarhia în această lucrare misionară.

În prezent, posturile de radio și televiziune ale Patriarhiei Române transmit zilnic, la nivel național, Sfânta Liturghie ortodoxă, iar Ziarul Lumina ca unic cotidian creștin ortodox din țara noastră și din toată lumea ortodoxă, poate fi citit și online. Știrile difuzate în mediul virtual de Agenția de știri Basilica și comunicatele sau punctele de vedere exprimate prin Biroul de Presă, sunt vectori de imagine și mărturii despre specificul vieții bisericești. Prin mijloacele moderne de comunicare dorim să evidențiem îndeosebi lumina din oameni, să prezentăm chipuri de lumină dătătoare de speranță.

Componentele Centrului de Presă Basilica sunt, alături de mijloacele de comunicare ale eparhiilor și a celorlalte unități bisericești, mijloace misionare pentru cateheză și educația continuă în spiritul valorilor creștine și românești, slujire comunicațională pentru mulți oameni bolnavi și singuri.

În mod deosebit, mijloacele de comunicare bisericești asigură o funcție de liant comunitar între membrii comunităților ecleziale din țară, iar pentru românii care lucrează sau studiază în străinătate, acestea sunt mijloace de a cultiva credința ortodoxă în veșmântul de aur al limbii române părintești, oricât de departe ar fi ei de patria-mamă, România.

8. Ați acordat o atenție specială organizării de noi structuri administrative bisericești (eparhii, parohii, reprezentanțe, etc.) pentru românii ortodocși din diaspora. Care sunt efectele pozitive ale acestor demersuri pastoral-misionare și culturale românești?

Migrația populației a devenit un fenomen global, care nu a ocolit nici pe conaționali noștri. Statisticile arătau deja în 2007, anul intrării României în Uniunea Europeană, că peste două milioane de cetățeni ai țării noastre se aflau în țări din vestul Europei, pe continentul nord-american sau în alte regiuni ale lumii.

În acele condiții, grija pastorală a Bisericii pentru fiii și fiicele duhovnicești care au plecat din comunitățile în care primiseră Taina Sfântului Botez trebuia extinsă și în plan administrativ, prin organizarea de structuri bisericești adecvate. În prezent, la cele 29 de eparhii din țară se adaugă alte 13 eparhii în afara granițelor României.

Eparhiile existente deja și cele înființate de noi în anul 2007 s-au consolidat și desfășoară o bogată slujire liturgică și pastorală pentru credincioșii ortodocși români migranți și dau mărturie a credinței ortodoxe într-un context multicultural, multiconfesional și adesea marcat de ideologii și curente seculariste. Mai ales în Europa occidentală (Italia, Spania, Franța, Germania), unde

diaspora ortodoxă românească este cea mai mare, odată cu creșterea numărului de comunități bisericești organizate se realizează și o consolidare instituțională: se construiesc biserici noi, se înființează mănăstiri, centre culturale, centre educaționale și de asistență social-medicală etc.

Alături de eparhiile din Europa occidentală avem, începând cu anul acesta (2017), o Mitropolie ortodoxă română în Statele Unite ale Americii, cu sediul în Chicago, și o Episcopie ortodoxă română a Canadei, cu sediul lângă Montreal, iar Ortodoxia românească este reprezentată, de asemenea, la nivel episcopal în Australia și Noua Zeelandă.

Constatăm cu bucurie că, în general, credincioșii ortodocși români, deși aflați departe de România, fac eforturi mari să păstreze credința ortodoxă strămoșească, identitatea și cultura românească.

Astăzi, în diaspora română, biserica devine locul unde românii își păstrează adevărata identitate spirituală. Dorul de casă, de tradițiile și obiceiurile românești, de mărturisirea comună a dreptei credințe, îi aduce pe românii din diaspora în biserica în care se slujește în limba maternă, se exprimă identitatea lor etnică și confesională, dar și comuniunea cu românii din țară și de pretutindeni.

9. Ați participat la mai multe sinaxe ale Întâistătorilor Bisericii Ortodoxe Autocefale și la întrunirea Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe (Creta, 2016). Care sunt perspectivele exercitării sinodalității pentru slujirea unității, comuniunii și coresponsabilității Ortodoxiei universale?

Unitatea ortodoxă la nivel universal este vitală în lumea globalizată și instabilă de astăzi. Ortodocșii nu trebuie să se izoleze unii de alții în timp ce oamenii circulă, comunică și relaționează la nivel planetar. Așadar, cultivarea unității ortodoxe generale este o datorie comună pentru toate cele 14 Biserici Ortodoxe Autocefale, atât la nivelul ierarhiei, cât și al comunităților de credincioși.

Ortodoxia a primit de la Dumnezeu și a păstrat darul unității bazate pe dreapta credință exprimată în comuniunea de popoare și culturi diferite. Aceasta este o binecuvântare, dar și o mare responsabilitate pentru noi toți.

Urmare fenomenului migrației și comunicării mediatice rapide, credincioșii ortodocși din popoare și tradiții lingvistice și culturale diferite intră astăzi în contact mai mult ca odinioară, prin venerarea sfinților comuni la marile sărbători, prin lumina adusă în fiecare an de la Sfântul Mormânt din Ierusalim, prin pelegrinaje internaționale, prin mass-media, rețele de socializare, și simt nevoia de unitate sau comuniune cu toți cei care mărturisesc aceeași credință ortodoxă.

În consecință, practica sinodalității la nivel universal și întâlnirile periodice între ierarhii reprezentând Bisericiile Ortodoxe Autocefale au devenit o necesitate pastorală și misionară. În acest sens, Sfântul și Marele Sinod din insula Creta (16-26 iunie 2016) a fost un eveniment spiritual major al Ortodoxiei, deși a fost marcat de absența a patru Biserici Ortodoxe surori. Așa cum s-a spus în multe rânduri, documentele aprobate de acest Sinod nu formulează dogme sau canoane noi, ci reafirmă continuitatea în credința ortodoxă a Bisericii celei Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească.

Totuși, textele aprobate pot fi explicitate, nuanțate sau dezvoltate de către un viitor Sfânt și Mare Sinod al întregii Ortodoxii, dar convingerea noastră, exprimată atât în Creta și menționată în documente, cât și în prezent, este că întrunirile sinodale ortodoxe la nivel universal, ritmice, o dată la 5-10 ani, sunt necesare. De asemenea, ar trebui ca frățietatea ortodoxă internațională să se manifeste și prin mai multe programe și proiecte practice desfășurate între Bisericile Ortodoxe surori nu doar la nivel academic, ci mai ales prin activități de solidaritate și întrajutorare fraternă concretă în situații de criză și de cooperare în misiune.

10. Cel de-al doilea deceniu de slujire patriarhală a Preafericirii Voastre începe cu Centenarul Marii Uniri (1918-2018) și sfințirea Catedralei Mântuirii Neamului (Catedrala Națională), un simbol al creștinismului ortodox din România și o cinstire solemnă a tuturor eroilor neamului românesc. Cât de necesară este astăzi cultivarea valorilor spirituale românești în dialog național și internațional?

Realizarea marilor idealuri ale unității și demnității naționale ale românilor, cum a fost și Marea Unire de la 1918, au fost posibile și prin contribuția deosebită a Bisericii Ortodoxe Române, care a fost mereu împreună cu poporul prin toate eforturile ei de cultivare a conștiinței naționale și de afirmare a dorinței de unitate și independență națională.

În acest an (2017) au fost comemorați ostașii români care au luptat eroidic la Mărăști, Mărășești și Oituz, la împlinirea a 100 de ani de la Marea Război din 1917. Întrucât pe jertfele acestora s-a împlinit Marea Unire din 1918, au fost săvârșite slujbe de pomenire la mormintele și monumentele lor din diferite localități ale țării. Eroii jertfelnici din 1917, împreună cu cei care s-au jertfit pe alte câmpuri de luptă, în lagăre și în închisori, pentru libertatea, unitatea și demnitatea poporului român, ne cheamă la o cinstire solemnă și unitară a lor, la un monument al eroilor români din toate timpurile, în care să se exprime prin rugăciune și recunoștință comuniunea între toate generațiile.

Acest monument este Catedrala Mântuirii Neamului sau Catedrala Națională, care are ca hram principal Înălțarea Domnului și Ziua Eroilor, ctitorie care unește iubirea de Dumnezeu a unui popor dreptcredincios și jertfelnic, mult încercat în istorie, cu recunoștința pe care o datorăm veșnic Eroilor Neamului.

Prin milostivirea lui Dumnezeu și cu ajutorul Maicii Domnului, în ziua de 30 noiembrie 2018, la sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei, Ocrotitorul României, va fi sfințită Catedrala Națională, aceasta fiind o necesitate liturgică practică și un simbol al spiritualității românești.

Împlinirea acestui ideal, exprimat încă din anii 1877-1878, după Războiul de Independență, de Mihai Eminescu și Ion Slavici, ne ajută să înțelegem că respectarea, cultivarea și promovarea valorilor spiritualității și identității naționale sunt datorii permanente ale tuturor românilor, pentru că reperele identitare ale unui popor sunt componente fundamentale ale demnității sale, în dialog cu alte popoare ale lumii.